

Verksamhetsrapport

efter kvalitetsgranskning av skolans arbete för
att säkerställa studiero vid Lagmansskolan Beta
i Mjölby kommun

Innehåll

Inledning

Bakgrund och syfte

Bakgrundsuppgifter om Lagmansskolan Beta

Resultat

Metod och material

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av skolans arbete för att säkerställa studiero under hösten 2015 och våren 2016. Granskningen vid Lagmansskolan Beta i Mjölby kommun ingår i detta projekt.

Lagmansskolan Beta besöktes den 10 till 12 november 2015. Ansvariga inspektörer har utredare Kerstin Martinsson och utredare Malin Salemyr varit. I denna rapport redovisar inspektörerna sina iakttagelser, analyser och bedömningar. Förutom en redogörelse av kvalitetsgranskningens resultat ges även en kort beskrivning av granskningens syfte, frågeställningar och genomförande.

Kvalitetsgranskningen av skolans arbete för att säkerställa studiero genomförs i ytterligare 19 kommunala skolor och 10 fristående skolor. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de skolor som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden på andra skolor. Det enskilda beslutet kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Bakgrund och syfte

Skolinspektionens egna erfarenheter och flertalet nationella undersökningar visar på problem med studiero i den svenska skolan¹. Enligt Skolenkäten 2014 (Skolinspektionen 2014b) upplever omkring varannan elev att andra elever stör ordningen i klassrummet och att de blir störda av hög ljudnivå under lektionerna. Vidare upplever var tredje elev att de inte har studiero på lektionerna. Många elever anser därtill att lärarna inte ser till att det råder studiero. Störst är

¹ Se exempelvis Skolinspektionen 2014a, Skolverket 2013a och SCB 2012.

problemen i grundskolans senare årskurser. Även lärarna upplever att en stor del av deras undervisningstid går åt till att hålla ordning i klassrummet (Lärarnas riksförbund 2014). Lärarna upplever dock inte lika stora brister i studieron som eleverna. Bilden av bristande studiero och ordningsproblem bekräftas i internationella mätningar såsom PISA, TIMMS och TALIS.

Studiero handlar både om elevernas arbetsmiljö och om deras möjligheter att nå målen för utbildningen. Syftet med kvalitetsgranskningen är att granska om skolan har ett tillfredsställande arbete för att främja och upprätthålla studiero för eleverna i undervisningen. Granskningen ska besvara den övergripande frågan om eleverna får studiero i undervisningen. Särskild vikt läggs vid själva undervisningssituationen, men skolans arbete och rektors ansvar i stort berörs delvis också. I varje skola som besöks, undersöks om läraren genomför undervisningen på ett sätt som främjar och upprätthåller studiero och om rektor genom sin styrning tar ansvar för att skapa förutsättningar för och främja studiero i undervisningen.

Bakgrundsuppgifter om Lagmansskolan Beta

Lagmansskolan är belägen i Mjölby kommun och omfattar årskurserna 4-9. Denna granskning gäller enheten Beta, som omfattar 300 elever i årskurs 7-9. Eleverna är organiserade i tre arbetslag och enheten leds av en rektor.

Skolinspektionen genomförde år 2014 tillsyn av Lagmansskolan Beta och i beslutet konstaterades att skolan behövde förbättra arbetet med att ge alla elever möjlighet till inflytande över utbildningen och se till att eleverna har reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Tillsynen avslutade 2014-11-27.

Av Skolverkets statistik för år 2015 framgår att 79 procent av eleverna uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen och att det genomsnittliga meritvärdet var 226 poäng. Motsvarande siffror för år 2014 var 63 procent och 190 poäng.

Skolinspektionens enkät inför granskningen har besvarats av 225 elever, vilket är 75 procent av samtliga elever i årskurs 7-9 på Lagmansskolan Beta. Av resultaten framgår bland annat att 71 procent av eleverna anser att de har studiero på lektionerna och ungefär lika många uppger att de lär sig mycket på lektionerna.

Resultat

1. Får eleverna studiero i undervisningen?

1.1 Läraren genomför undervisningen på ett sätt som främjar och upprätthåller studiero.

Bedömningen utgår från lärarnas förmåga att skapa och upprätthålla en god lärandemiljö samtidigt som eleverna ges möjlighet att följa undervisningen och engagera sig i ett meningsfullt lärande. Undervisningens kvalitet i detta avseende bedöms med stöd av nedanstående bedömningspunkter och indikatorer.

1.1.1 Lärandemiljö

- Lärandemiljön är uppmuntrande och stödjande.
- Eleverna bemöts respektfullt.

De lektionsobservationer som Skolinspektionen genomför visar att samtliga lärare bemöter eleverna med respekt. Lärarna är i klassrummet i god tid inför lektionerna och inleder med att hälsa på eleverna och småprata lite medan de kontrollerar närvaro. I de fall lärarna tilltalar eleverna med anledning av att de pratar eller sysselsätter sig med annat, görs detta i vissa fall genom att eleven tilltals med namn och då använder läraren en lättsam ton, och vid ett par tillfällen görs det med ett skämtsamt tilltal. På de lektioner som innehåller klassrumssamtal bjuds eleverna in att delta genom att besvara frågor, komma med förslag och presentera lösningar på uppställda problem. På en av de observerade lektionerna engageras alla elever i samtalet genom att de uppmanas ta ställning i en fråga och sedan visa med armarna vilket svar de tror är det rätta. På ett par av de observerade lektionerna uppmuntrar läraren även elever som inte räcker upp handen att svara, leder dem fram mot ett svar samt uppmuntrar dem att förklara hur de tänker.

I enkäter som genomfördes i anslutning till lektionerna uppger de allra flesta eleverna att de upplever att lärarna behandlar dem med respekt och att lärarna bryr sig om hur det går för dem. I intervjuer bekräftar de flesta elever detta. De upplever att de allra flesta lärarna behandlar dem respektfullt och ger som exempel att lärare har förståelse för om eleven inte förstått och då förklarar tills eleven förstått, men även att läraren ser om eleven redan kan ett moment och

då ser till att eleven får mer utmanande uppgifter. Att eleverna upplever att lärarna vill ta fram det bästa i dem, är viktigt för att känna sig respektfullt behandlad, menar eleverna. Övrigt som bidrar till att man känner sig respekterad är, enligt eleverna, att lärare är snälla, har humor, använder ett trevligt tilltal och ser hela eleven inte bara vilka resultat eleven når. Eleverna uppger dock att det finns skillnader mellan hur olika elever behandlas och hur olika lärare agerar. De anser exempelvis att *"Vissa lärare är inte lika bra på att öppna upp, skapar inte relationer."* och att detta leder till att man som elev inte i lika hög grad vill be de lärarna om hjälp. De uttrycker att *"Man går ju hellre till någon man känner sig trygg med och ber om hjälp. Vissa ser bara skoldelen hos oss och bryr sig inte om hur man kanske har det vid sidan av."* De uppger vidare att enstaka lärare *"tar tjejer före killar när de räcker upp handen"* och att vissa lärare tappar tålamodet och blir sura om man frågar om samma sak flera gånger. De intervjuade eleverna uppger att de kan säga vad de tycker till lärarna, men att det varierar i vilken grad lärarna gör något att försöka förändra utifrån elevernas synpunkter. Alla elever uttrycker att de har stor tillit till sina handledare.

I intervjuer uppger lärarna att det är en god lärmiljö på skolan, och att detta till stor del beror på att eleverna är mycket målinriktade. De intervjuade lärarna menar att arbetet för en god studiemiljö handlar mycket om att få eleverna fokuserade på det de gör och att skapa situationer som gör att de tvingas ta ställning. De intervjuade lärarna anser att det viktigaste dock är att se och prata med alla elever. Det är viktigt, menar lärarna, att man snabbt lär sig alla elevers namn och att eleverna känner att läraren vet hur de har det och hur de ligger till kunskapsmässigt. Ett par av de intervjuade lärarna berättar att de försöker skapa tillfällen till samtal och möten utanför ordinarie lektionstid, t ex mellan lektioner och på skolans studietid. Att själv ha en positiv hållning bidrar till en god lärandemiljö, menar en av de intervjuade lärarna. Lärarna uppger vidare att vissa klasser har fasta placeringar i klassrummet och att det pågår en diskussion kring att ha det i alla klasser, då elever uttryckt önskemål om detta.

Skolinspektionens enkät inför granskningen visar att 84 procent av de elever som besvarat enkäten anser att lärarna behandlar eleverna med respekt och 86 procent uppger att lärarna bryr sig om hur det går för dem. 82 procent av eleverna svarar att de vågar säga vad de tycker.

1.1.2 Lärarens ledarskap och undervisningens struktur

- Läraren har ett tydligt ledarskap.
- Lektionen är välplanerad och välstrukturerad.

- Övergångar mellan olika aktiviteter genomförs utan att ordningen störs.
- Läraren ingriper vid störande inslag på ett sätt som främjar elevernas hörsamhet.

De observerade lärarna tar, med enstaka undantag, ett tydligt ansvar för det arbete som ska utföras i klassrummet. Det visar sig till exempel genom att lärarna presenterar de moment som lektionen kommer att innehålla, i de flesta fall skriftligt på tavlan och i något fall endast muntligt. I samtliga fall presenteras vad eleverna ska göra, inte vad de ska lära sig eller syftet med lektionen. I två av de observerade lektionerna är de ordinarie lärarna sjuka. I en av dessa lektioner turas andra lärare om att ha uppsikt över gruppen och i den andra är ordinarie lärare ersatt av en ordinarie lärare i ett annat ämne. Samtliga observerade lektioner visar att lärarna är väl förberedda. Exempel på detta är att lärarna har aktuellt material med sig och framplockat, har satt igång projektor och förberett rätt internetsida samt har lagt fram skrivpapper på elevernas platser inför prov. I samtliga fall kan lärarna genomföra den undervisning som presenteras i början av lektionen. Drygt hälften av de observerade lektionerna innehåller såväl gemensamma aktiviteter som arbetsuppgifter som ska genomföras individuellt eller i grupp. De gemensamma momenten består av klassrumsamtal, instruktioner och genomgångar. På en av de observerade lektionerna har eleverna prov. Aktiviteter som att sysselsätta sig med mobiltelefonen eller gå runt i klassrummet förekommer på samtliga lektioner om än i mycket liten omfattning. Undantag är den lektion då eleverna har prov. På de lektioner då eleverna har enskilda uppgifter att arbeta med väljer de ändå att diskutera uppgiften med en eller flera klasskamrater, vilket uppmuntras av läraren. Samtalen förs lågmält men glider i flera fall över i samtal om annat än lektionsinnehållet. På en av de observerade lektionerna markerar läraren att eleverna ska fokusera på arbetet genom att tillrättavisa dem. På ett par observerade lektioner ingriper läraren inte, vilket leder till att eleverna fortsätta prata istället för att ägna sig åt arbetsuppgiften. Övergångar mellan olika moment under lektionen sker i de flesta fall utan att någon oro skapas. Sena ankomster förekommer mycket lite och uppmärksammas då inte av läraren.

I de enkäter som genomfördes i anslutning till de observerade lektionerna uppges ungefär åtta av tio elever att läraren ser till att eleverna förstår vad de ska göra och lika många anser att läraren ser till att det är studiero på lektionerna och att reglerna följs. Det syns dock en viss variation i elevernas svar gällande detta beroende på lektion.

I intervjuer uppger eleverna att de tycker att de har god studiero på de flesta lektioner, men de nämner även ämnen där studieron inte brukar vara god. De uppger att studieron beror på vilken lärare de har i ämnet.

Intervjuade elever bekräftar att de i de flesta ämnen vet vad de ska göra på lektionerna. De berättar att nästan alla lärare brukar skriva lektionens moment på tavlan men att det bara är i ett par ämnen, exempelvis matematik och naturorienterande ämnen, som läraren anger målen för lektionerna regelbundet. De nämner även exempel på ämnen där läraren upplevs som rörig och otydlig. De intervjuade eleverna betonar att tydlighet från lärarens sida är en viktig faktor för att det ska bli studiero. De menar att om läraren är tydlig med vad hen förväntar sig av eleverna under en lektion så anstränger sig eleverna och gör det de ska. Eleverna uttrycker en önskan om att alla lärare går igenom planeringen varje lektion, både muntligt och skriftligt. Intervjuade elever uppger att det skiftar mellan ämnena hur varierad undervisningen är, men att de har uppfattningen att lärarna försöker variera undervisningen. Som exempel på variation nämner de praktiska uppgifter i matematikundervisningen. Eleverna nämner även ett ämne där undervisningen upplevs som mycket förutsägbar och menar att när lektionsinnehållet inte varierar händer det lätt att man tröttnar och börjar prata, och när någon börjat sprider det sig lätt och då blir det sämre studiero. Av intervjuerna framgår vidare att eleverna anser att lärarna i olika utsträckning ingriper då elever stör sina klasskamrater. De uppger att det vanligaste ingripandet är att lärarna säger till eleverna eller ber en elev att byta plats. Enligt eleverna väntar några lärare med att säga till tills ljudnivån stigit mycket och blir då arga. Eleverna uttrycker en önskan om att vissa lärare ska ingripa tidigare.

Lärare som intervjuats menar att det oftast är lugnt på lektionerna. Att vara tydlig och välplanerad som lärare, så att eleverna vet vad de ska göra, skapar studiero, menar de intervjuade lärarna. De anser vidare att det är viktigt med en gemensam uppstart och att variera innehållet på lektionerna. De berättar att skolan arbetar med lokala pedagogiska planeringar (LPP), där det framgår vad eleverna ska arbeta med samt målen för arbetsområdet. Dessa delas ut till eleverna inför varje nytt arbetsområde. Flera av de intervjuade lärarna uppger att de inleder lektioner med att skriva lektionsinnehållet på tavlan, och i enstaka fall även ange lektionens mål. Lärarna uppger vidare att det har diskuterats i kollegiet kring tydlighet vid lektionsstart och de har uppfattningen att fler och fler lärare skriver informationen på tavlan.

Vidare uppger lärarna att eleverna i stort följer skolans regler och att det oftast räcker med att läraren påminner de få elever som bryter mot reglerna. Disciplinära åtgärder behöver mycket sällan användas och då handlar det om att be elever lämna ifrån sig mobiltelefonen under lektionen.

Skolinspektionens elevenkät inför granskningen visar att 92 procent av eleverna anser att de förstår vad det är de ska lära sig på lektionerna. 77 procent av eleverna uppger att de får arbeta på olika sätt på lektionerna samtidigt som 46 procent av eleverna inte anser att de får komma med synpunkter på vad de ska göra på lektionerna.

1.1.3 Stimulans och anpassning

- Undervisningen stimulerar och utmanar eleverna. Undervisningen anpassas efter elevernas behov och efter situationen.
- Läraren ger eleverna den hjälp och det stöd som de behöver för att klara arbetsuppgifterna.

Det finns i de lektioner som observerats en variation vad gäller elevers synliga engagemang för innehållet i undervisningen. På majoriteten av lektionerna deltar i princip alla elever i det planerade arbetet. På drygt hälften av lektionerna syns dock enstaka elever som är överksamma hela eller stora delar av lektionen. De flesta av dem pratar om annat än skolarbetet, rör sig runt i klassrummet och stör klasskamraterna. Dessa elever uppmärksammas till viss del av lärarna. Några lärare gör det när lektionen nästan är slut och någon gör det vid flera tillfällen under lektionen. I det sistnämnda fallet innebär insatsen endast att läraren pratar med eleven, och det leder inte till att eleverna tar sig an arbetsuppgiften. I samtliga observerade lektioner, utom då det är prov, arbetar eleverna med uppgifter som ger ett visst utrymme för eleverna att påverka vad och hur de ska göra, exempelvis genom att välja land, motiv eller form av bearbetning av filminnehåll. På drygt hälften av lektionerna är uppgifterna utformade så att de kan lösas antingen på olika svårighetsnivå eller i samarbete mellan elever. Med undantag av den lektion där eleverna har prov framgår det inte om några elever har anpassade uppgifter.

Av elevintervjuer framgår att eleverna anser att de får arbeta med lagom svåra arbetsuppgifter i de allra flesta ämnen. De ger engelska och matematik som exempel på ämnen där materialet är utformat så att man kan välja svårighetsgrad. I flera ämnen uppger de att de kan få extrauppgifter om de vill. Eleverna säger dock att det finns ämnen där de antingen inte får några nya uppgifter när de är klara eller att extrauppgifterna de får är för lätta. Enligt eleverna påverkar detta

studieron för "då tar man upp mobilen eller börjar prata". Vidare anser eleverna att de i olika grad får den hjälp de behöver på lektionerna. De menar exempelvis att vissa lärare lägger mycket tid på enstaka elever så att alla elever inte hinner få hjälp. De ger också exempel på lärare som hjälper flickorna i högre grad än pojkarna. Något som fungerar bra, enligt de intervjuade eleverna, är den "hjälplista" de har i matematiken.

Intervjuade lärare uppger att de har ett antal elever med behov av extra anpassningar. De ger exempel på hur de arbetar med att anpassa undervisningen utifrån elevernas behov till exempel med hjälp av resurspedagog, stöd på läxhjälpstid, muntliga redovisningar, uppdelning av arbetsområden, anpassning av mängden stoff och extra tid för att arbeta med förförståelse. I matematik får eleverna välja svårighetsgrad i samråd med lärarna. Lärarna berättar vidare att i flera ämnen är eleverna indelade i olika grupper där de elever som behöver mer stöd får arbeta med andra arbetsformer och med fler praktiska inslag. Ett par av lärarna uppger att eleverna får välja mellan uppgifter inom ett arbetsområde och då kan läraren vägleda så att varje elev arbetar med rätt svårighetsnivå. När det gäller de elever som behöver mer utmaningar uppger de intervjuade lärarna att de ser till att ha mer utmanande uppgifter till hands, att de låter elever gå vidare utan att behöva lägga tid på de lätta uppgifterna samt att eleverna kan välja fördjupning inom olika ämnen på elevens val. De intervjuade lärarna uttrycker att de elever som det är svårast att anpassa undervisningen för är de elever som inte gör sig hörda. Lärarna menar att de skaffar sig en god kunskap om sina elever genom att röra sig runt i klassrummet och genom att prata med varandra inom kollegiet. En av lärarna använder elevernas skrivböcker som ett sätt att kommunicera med och nå alla elever. En annan lärare menar att övningar där eleverna får ta ställning till exempelvis olika svarsalternativ genom att räcka upp handen, gör att alla elever är aktiva och deltar. Ett annat exempel som nämns är att låta eleverna prata om en fråga parvis eller i grupp innan man lyfter den i helklass.

Som tidigare redovisats anser 82 procent av eleverna att de lär sig mycket på lektionerna. 84 procent av eleverna uppger också att de kan få svårare uppgifter om de vill samtidigt som 38 procent anser att de får för lite utmanande arbetsuppgifter i skolan.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna i olika utsträckning genomför undervisningen på ett sätt som främjar och upprätthåller studiero.

Utredningen visar att undervisningen i huvudsak erbjuder eleverna en lärandemiljö som är uppmuntrande och stödjande. Utredningen visar att flertalet lärare bedriver en undervisning som präglas av empatiskt förhållningssätt såväl som god studiero, tydlig struktur och anpassning till elevernas förutsättningar. Skolinspektionen bedömer dock att alla lärare inte har ett tillräckligt tydligt ledarskap för att studiero ska skapas och upprätthållas i klassrummet. En del i detta är att undervisningen för dessa lärare inte utmanar alla elever och att arbetsgång och mål i undervisningen i flera fall inte framgår tillräckligt tydligt för eleverna.

1.2 Rektorn tar genom sin styrning ansvar för att skapa förutsättningar för och främja studiero i undervisningen.

Bedömningen utgår från rektors övergripande ansvar för elevernas lärandemiljö. Rektorns arbete i detta avseende bedöms med stöd av nedanstående bedömningspunkter och indikatorer.

- Rektorn för en dialog med lärarna kring de gemensamma värden som ska gälla och säkerställer att lärarna agerar i enlighet med dessa.
- Rektorn ser till att ordningsregler utarbetas i samråd med eleverna.
- Rektorn ser till att disciplinära åtgärder används på ett sätt som främjar skolsituationen för den elev som är föremål för åtgärden och för övriga elever.
- Rektorn för en dialog med lärarna kring undervisningens genomförande i syfte att säkerställa att undervisningen stimulerar och utmanar eleverna samt anpassas efter deras behov.
- Rektorn ser till att studiero i undervisningen följs upp och analyseras utifrån enskilda lärares förmåga att skapa förutsättningar för studiero i undervisningen. Vid behov vidtar rektorn åtgärder som syftar till förbättringar på klassrumsnivå. Rektorn ser till att disciplinära åtgärder riktade mot elever följs upp med mer långsiktiga åtgärder och med fokus på eventuella brister på system- och verksamhetsnivå.

Skolans förebyggande arbete

Rektorn upplever att det är lugnt överlag på skolan och att det är god stämning. Skolan gjorde för några år sedan en förändring i schemana som innebär att elever i olika åldrar inte har rast samtidigt och att lektionerna är längre än tidigare. Dessa förändringar har förbättrat både situationen på skolan i stort och studieron på lektionerna, menar rektorn. Av uppgifter som rektorn lämnar framkommer att skolan har en arbetsplan som innehåller en sammanställning av skolans rutiner både gällande praktiska och pedagogiska frågor. Rektor anser att tydlighet i organisation och grundstruktur är en av förutsättningarna för att skapa studiero och uppger att han arbetar mycket för att alla lärare ska vara förtrogna med arbetsplanen. Exempelvis avsattes en halvdag för alla lärare för arbete med arbetsplanen vid terminsstart och innehållet lyfts löpande under läsåret, med hela lärargruppen och i enskilda samtal med personal. En del i arbetsplanen är skolans pedagogiska grundsyn, som sammanfattar de värden som all personal på skolan ska omfatta och arbeta efter. Den pedagogiska grundsynen arbetades fram gemensamt av personalen under föregående läsår och ska ligga till grund för allt arbete på skolan. Rektor menar att den pedagogiska grundsynen utgör ett användbart underlag i de samtal han har med lärarna om förväntningarna på deras undervisning och övriga uppdrag.

I intervju uppger rektor att skolans ordningsregler diskuteras i början av varje läsår i elevrådet, som får ge förslag på förändringar. Meningen är att elevrådsrepresentanterna ska föra en diskussion i sina klasser och ta med sig klassernas synpunkter till elevrådet. Rektor uppger att skolan detta läsår deltar i PRIO, ett utvecklingsarbete som initierats av kommunen och som omfattar tre områden, bland annat kollegialt lärande. I intervju berättar rektor vidare att skolan föregående läsår startade fortbildning kring *Visible learning*, i syfte att öka tydligheten gällande målen för varje lektion samt hur dessa följs upp i samband med lektionsavsluten. Vidare betonar rektor att de lärare som är tydliga med förväntningar och mål även har ordning och reda i klassrummet. Skolan arbetar redan med pedagogiska planeringar i alla arbetsområden och rektor uppger att eleverna uttryckt att tydligheten ökat som en följd av dessa. Rektor berättar vidare att han samlar in pedagogiska planeringar i omgångar och följer upp dem i samtal med respektive lärare. Rektorn berättar att han via skolans elevhälso-samordnare följer upp elevernas kunskapsutveckling på individnivå och även utifrån elevernas behov gör fördelningen av personalresurserna på skolan.

Av lärarintervjuer framkommer att lärarna upplever att det är lugnt på skolan överlag. Intervjuade lärare uppger att en stor del av värdegrundsarbetet sker löpande, i undervisningen, på handledartiden och då det framkommer saker som de behöver ta tag i. Ett forum för diskussioner om studiero, värdegrund

och elevinflytande är arbetslagen och skolan har även schemabrytande dagar som kan handla om värdegrundsfrågor, enligt lärarna. Enligt lärarna genomförs en årlig elevenkät som trygghetsgruppen analyserar och använder som underlag för att formulera mål för arbetet med trygghet och studiero samt åtgärder att arbeta med under det följande året. Lärarna berättar att skolans regler diskuteras i elevrådet, men menar att reglerna inte diskuteras i klasserna utan endast går igenom med alla elever efter det att de är beslutade av rektor. Lärarna har uppfattningen att eleverna överlag känner till skolans regler. Enligt lärarna följer rektorn upp undervisningen genom att ta del av deras pedagogiska planeringar men också genom att besöka klassrummen. Dock menar lärarna att lektionsbesök förekommit mer sällan det senaste året. Vidare säger lärarna att rektor följer upp deras pedagogiska planeringar och undervisningen i medarbetarsamtalen.

Eleverna uppger i intervjuer att de delvis känner till skolans regler och att de fått hem dem för påskrift. Deras uppfattning är att elevrådet diskuterar reglerna och att man på klassrådet *"kan ta upp det om man vill men det görs väl inte direkt"*. Enstaka elev uppger att reglerna diskuterats i klassen. Eleverna uttrycker att de inte upplever att de kan påverka reglerna, även om de är med i elevrådet. Vidare uttrycker eleverna att frågor kring hur man ska vara mot varandra tas upp när något hänt.

Skolans agerande för att upprätthålla studiero

Rektorn uppger i intervju att han har för lite tid för att genomföra lektionsobservationer i den omfattning han vill för närvarande, men att han ändå anser att han har kännedom om hur studiero och undervisningens kvalitet ser ut på skolan. Rektor uppger att han får information om både undervisningens kvalitet och klassers studiero genom olika kanaler: elevenkät om trygghet och studiero, utvärderande samtal med slumpvis utvalda elever kring exempelvis studiero, trygghet och elevinflytande, möten med elevrådet och information från trygghetsgruppen. Vidare berättar rektor att både elever och personal vänder sig till honom när det uppstår problem eller om de märker att en enskild lärare inte klarar sitt uppdrag. Rektorn betonar dock att hans uppfattning är att skolan har många duktiga lärare och att undervisningens kvalitet överlag är god samt att det är få lärare som inte fullt ut klarar uppdraget. I de fall rektor märker att en lärare behöver mer stöd i sitt ledarskap än arbetslaget kan ge, uppger rektor att han för samtal med den berörda läraren och organiserar så att en erfaren kollega vid behov får fungera som coach. Det coachande arbetet innebär att de två lärarna genomför verksamhetsbesök hos varandra och diskuterar ledar-

skap och studiero utifrån specifika frågeställningar. I första hand är det förstelärarna som har detta uppdrag i sin tjänst. Insatsen följs upp av rektor, i täta samtal med de berörda pedagogerna. Rektorn menar att arbetet med kollegahandledning och uppföljning har gett resultat hos de enskilda pedagogerna. Rektorn berättar vidare att han har haft samtal med mentorerna årskursvis, där de fått beskriva den grupp elever de har ansvar för som handledare, och rektor menar att detta gett honom en mycket god bild av vilka lärare som behöver stöttning i sitt uppdrag som mentor. I intervju uppger rektor vidare att det finns en variation mellan lärarna i vilken grad de tar ansvar för att anpassa undervisningen utifrån elevernas behov. Rektor uttrycker att han inte ger sig när det gäller detta ansvar, utan återkopplar och ställer krav på lärarna med skolans pedagogiska grundsyn som utgångspunkt.

Skolans arbetsplan och pedagogiska grundsyn bildar en användbar utgångspunkt i alla samtal med medarbetarna, menar rektor, eftersom denna tydliggör läraruppdraget och varje medarbetares ansvar. Rektor följer även upp frågor om studiero och ledarskap, med alla pedagoger, i medarbetarsamtalen.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att rektorn i stor utsträckning tar ett övergripande ansvar för elevernas lärandemiljö i stort och för studieron i klassrummet.

Det framkommer av utredningen att rektorn arbetar målinriktat med att skapa och förbättra processer i syfte att uppnå en god lärmiljö och ökad måluppfyllelse. Skolinspektionen bedömer att skolan har tydliga rutiner kring uppföljning av elevers trygghet, studiero och kunskapsutveckling. Vidare visar utredningen att rektorn vid behov vidtar åtgärder och genomför insatser som stödjer lärarnas förutsättningar att bedriva en god undervisning. Skolinspektionen bedömer dock att rektor behöver utveckla arbetet med framtagandet av skolans ordningsregler så att elevernas inflytande och delaktighet i denna process förbättras.

Metod och material

Granskningen av skolans arbete för att säkerställa studiero utgår från skolbesök där empiri samlas in genom att inspektörerna observerar undervisning och genomför intervjuer. Inför skolbesöken studeras de dokument som begärs in från skolan, tillsammans med resultat från skolenkäten. I Skolinspektionens modell för granskning av undervisning ingår olika datainsamlingsmetoder: statistik, dokumentstudier, observationer, intervjuer och enkäter.

Dokumentstudier och elevenkäter utgör underlag för de intervjuer som genomförs med elever, lärare och rektor och syftar till att dels ge en bild av skolans arbete för att säkerställa studiero dels till att planera genomförandet av skolbesöken.

Syftet med lektionsobservationerna är att inspektörerna ska inhämta förstahandsinformation om hur de observerade lärarna genomför undervisningen avseende granskningens frågeställningar.

Två olika elevenkäter används i denna granskning. Samtliga skolans elever i de årskurser som granskningen omfattar besvarar en inledande enkät som belyser elevernas upplevelse av studiero i undervisningen och lärarnas och skolans arbete med att främja och upprätthålla studiero. Vidare besvarar eleverna en enkät i slutet av de lektioner som observerats.

Tabellen visar andel elever i årskurserna 7 till 9 som besvarat den inledande elevenkäten, antalet intervjuade elever, antal lektionsobservationer, antalet elever som besvarat den uppföljande elevenkäten samt antalet intervjuade lärare.

Lagmansskolan Beta	Antal/andel
Inledande elevenkät	225 / 75 %
Lektionsobservationer	5
Uppföljande elevenkät	88
Intervjuade elever	13
Intervjuade lärare	7